O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№
2021 yil "__"________

"TASDIQLAYMAN"
SAMDU REKTORI:
__________ R.I.XALMURADO
"____" ________ 2021-YIL
M.O'

Axborot texnologiyalari

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	5120100 - Filologiya va tillarni o'qitish:
Ta'lim yo'nalishi:	5120100 - Filologiya va tillarni o'qitish: O'zbek tili

Fan/modul kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS – Kreditlar
AMT101	2021-2022	1	5

Fan/modul turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari
Majburiy	O'zbek	4

	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
1.	Axborot texnologiyalari	60	90	150

2. **I. Fanning mazmuni**

Fanni o'qitishdan maqsad - Mavjud o'quv adabiyotlari, internet tarmog' manbalari, elektron axborot resurslari, zamonaviy dasturiy vositalar ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish va samaradorligini oshirishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarida, shu jumladan multimedia va uning texnik-dasturiy vositalarida ishlay olish hamda amaliyotda qo'llay olishni o'rganish iborat.

Fanning vazifasi - Fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovasiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikasiya tizimidan keng foydalanish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. " Axborot texnologiyalari" fanining predmeti va vazifalari. "Axborot texnologiyalari" fanining predmeti. "Axborot texnologiyalari" fanining predmeti. Hisoblash vositalarining rivojlanish tarixi.

2-mavzu. Hisoblash vositalarining rivojlanish tarixi. Zamonaviy komputerlar, ularning turlari asosiy xarakteristikalari va qo'llanish sohalari.

3-mavzu. Komputerlarning dasturiy ta'minoti. Zamonaviy Windows dasturlari muhitida ishlash. Fayl, papka va disklar bilan ishlash. Axborotlarni himoyalash vositalari. Fayllarni arxivlash va ochish. Komputer viruslari va antivirus dasturlari.

4-mavzu. Axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Hujjatlarni qayta ishlashning zamonaviy texnologiyalari. Matn muharrirlari Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Matn muharrirlari.

5-mavzu. Word matn muharriri gorizontal menusi va unig asosiy buruqlari. Jadvallar yaratish. Jadvallar bilan ishlash.

6-mavzu. Pedagogik dasturiy vositalar. Kompyuterlarda namoysh dasturlar bilan ishlash texnologiyalari. Power Point dasturi bilan ishlash asoslari.

7-mavzu. Filologiya ishiga oid axborotlarni namoyish qilish dasturiy vositalarini yaratish texnologiyalari. Power Point da namoyish vositalari yaratish.Tasvirlarni saqlash va yuklash. Power Point da namoyish vositalaridan foydalanish va ularni muharrirlash.

8-mavzu. Filologiya ishi sohasida electron jadvaldan foydalanish texnologiyalari. Electron jadvallar va uning asosiy tushunchalari. Exceldan foydalanish asoslari.

9-mavzu. Filologiya ishiga oid axborotlarni Excelda qayta ishlash. Funksiya va formulalar. Grafik va diagrammalar yaratish. Excelda elektron jadvallar yaratish va ularni qayta ishlashda dasturlash elementlaridan foydalanish.

10-mavzu. Filologiya ishiga oid audio va video axborotlar bilan ishlash asoslari. Multimedia texnologiyasi. Multimediya tushunchasi. Multimediya tizimlari. Multimedia imkoniyatlari.

11-mavzu. Zamonaviy telekommunikatsion vositalar vaxalqaro komputer tarmoqlari. Kommunikatsion vositalar va tarmoqlar. Komputer tarmoqlari. Internet tarmog'i va uning xizmat turlari. WWW, Electron pochta. Qidiruv tizimlari va ulardan foydalanish asoslari

12-mavzu. Masofadan o'qitish texnologiyalari va dasturiy vositalari. Moodle elektron o'quv kurslari platformalarini yaratish ishchi paneli va imkoniyatlari bilan tanishish.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar. Amaliy mashg'ulotlarida bakalavlar ilmiy ijodiy faoliyat bilan shug'ullanib fan sohasidagi yangiliklar bilan amaliy mashg'ulotlarini mazmunini boyitadilar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ta'limda axborot tushunchsi, uni jamlash, uzatish va qayta ishlashning usul va vositalari. Axborot larning turlari uzlukli va uzluksiz. Hisoblash vositalarining rivojlanish tarixi.
2. Axborot texnologiyalari, ularning ko'rinishlari va klassifikasiyasi. Yangi axborot texnologiyalari.Yangi axborot texnologiyalari vositalari. Sanoq sistemalari.
3. Kompyuterlarning texnik tarkibi va asosiy qurilmalari: prosessor, displiy, klaviatura, sistemali blok. Xotira qurilmalari, ularning turlari va vazifalari. Tashqi qurilmalar: adaptorlar, vinchester, Disklar: yupqa, qattiq va optik. Printerlar: matirisali, struyinli va lazerli. Skaner. Sichqoncha.
4. Windows ning asosiy elementlari, oyna, tuzilishi va turlari. Ishchi stol. Windows da fayllar va papkalar bilan ishlash.
5. Windows ning asosiy standart dasturlari. Fayllarni arxivlash va ochish. Komputer viruslari va antivirus dasturlari.

6. Axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Matnli axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari. Matn muharrirlari. Word matn muharriri. Oynasi, tuzilishi va uning asosiy elementlari.

7. Word matn muharriri gorizontal menusi va unig asosiy buruqlari. Jadvallar yaratish. Jadvallar bilan ishlash. Tayyor rasmlarni o'rnatish va tahrirlash. Chizmalarni tayyorlash va o'rnatish. Hujjatlarni chop etish.

8. Filologiya ishiga oid axborotlarni namoyish qilish texnologiyalari. Taqdimot dasturlari. Power Point dasturi bilan ishlash asoslari.

9. Power Point dasturiy vositasi. Uning vazifasi va o'quv jarayonida qo'llanilishi Power Point da animasiyali grafik va sxemalar tuzish.

10. Filologiya ishi sohasida electron jadvaldan foydalanish texnologiyalari. Electron jadvallar va uning asosiy tushunchalari. Excel dasturi. Excel oynasi.

11. Filologiya ishiga oid axborotlarni Excelda qayta ishlash. Funksiya va formulalar. Grafik va diagrammalar yaratish.

12. Multimediya tushunchasi. Multimediya tizimlari. Multimedia imkoniyatlari. Multimedianing axborot ta'minoti. Multimedianing dasturiy ta'minoti.

13. Adobe Photoshop dasturi interfeysini sozlash. Adobe Photoshop dasturida turli uskunalar bilan tasvirlar yaratish.

14. Internetning sonli manzillari. Internet tarmog'idan foydalanish sohalari. Internet xizmat turlari. Jahon o'rgimchak uyasi - www (world wide web). Internet xizmat turlari.

15. Elektron pochta (E-mail). Elektron pochta bilan ishlash asoslari. Web brouzerlar (Internet Explorer, Firefox Mozilla, Netscape Navigator, Opera, Google Chrome, Safari).

16. Axborot-kommunikasiya texnologiyalari vositalari yordamida psixologiyaga oid dasturiy mahsulot yaratish va o'quv-tarbiya jarayonida qo'llashning didaktik asoslari. Masofadan o'qitish texnologiyalari.

17. Moodle elektron o'quv kurslari platformalarini yaratish ishchi paneli va imkoniyatlari bilan tanishish.

18. Hemis elektron o'quv kurslari platformalarini yaratish ishchi paneli va imkoniyatlari bilan tanishish.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mazkur fan bo'yicha lalabalar mustaqil ta'limini tashkil etish uchun mustaqil ishning quyidagi shakiiaridan foydalanish tavsiya etiladi:

Talaba modul bo'yicha ma'ruza va amaliy mashg'ulotlar tugagach, bir hafta mobaynlda ma'ruza bilimlarini berilgan savolnoma bo'yicha tartiblab, egallagan amaliy ko'nikmalarini namoyish yetish uchun modul texnologiyasi asosida tayyorlangan mustaqil ishlar to'plamida keltirilgan o'z variantidagi topshiriqlami bajaradi. Tayyorlangan referat asosida o'qituvchi yakka suhbat o'tkazadi. Oraliq nazorat sifatida baholanadi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ta'limda axborot texnologiyalarining asosiy tushunchalari.
2. Hujjatlarni qayta ishlash texnologiyalari va matn muharrirlari.
3. Axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari.
4. Axborotlarning kompyuterda tasvirlanishi.
5. Zamonaviy kompyuterlarda masalalar echish texnologiyalari va uning asosiy bosqichlari.
6. Excel dasturi, asosiy ma'lumotlar va hisoblash asoslari.
7. Flash dasturi bilan ishlash.
8. Expert tizimlari axborot texnologiyalari.
9. Excel dasturida diagrammalar bilan ishlash.
10. Ma'lumotlar bazasi.
11. Ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari.
12. Axborot va ma'lumotlarini himoyalash vositalari.
13. Axborot xavfsizligini ta'minlash tizimi.
14. Kompyuter tarmoqlari to'g'risida umumiy ma'lumotlar.
15. Lokal va global tarmoqlar.
16. Internet tarmog'i va elektron pochta.
17. Axborot texnologiyalari, ularni rivojlanish bosqichlari va qo'llanish sohalari.
18. Accessda ma'lumotlarni tartiblash, izlash va filtratsiya qilish vazifalarini bajarish.
19. Ma'lumotlar bazasida makroslar bilan ishlash .
20. Web sayt va ularni yaratish vositalari.
21. Multimedia vositalari va ulardan foydalanish asoslari.
22. Macromedia Flash MX dasturida matnlar bilan ishlash.
23. Excelda diagrammalar bilan ishlash asoslari.
24. Axborot izlash tizimlari va ulardan foydalanish .
25. Masofadan o'qitish texnologiyalari.
26. Ma'lumotlarga ishlov berish axborot texnologiyalari.
27. Ta'lim tizimini axborotlashtirish texnologiyalari.
28. Adobe PhotoShop grafika va fotomontaj muxarriri.
29. Brouzer dasturlari va ular bilan ishlash.
30. Axborot texnologiyalari, ularni rivojlanish bosqichlari va qo'llanish sohalari.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Fanning tushuncha kategoriyalari tizimi va metodologiyasini bilish, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ularning turlarini o'rganishi haqida; Multimedia va uning tashkil etuvchilarini, virtual borliq va unda qo'llanadigan texnologiyalarni o'rganishi; kompyuter tarmoqlarini va uning turlarini, internet tarmog'ining asosiy xizmatlarini o'rganishi ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;***
- Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan o'quv jarayonida foydalanish; Multimedia va uning texnik-dasturiy vositalarida ishlay olish; Internet tarmog'ining asosiy xizmatlari va resurslaridan foydalana olish, ziyonet.uz ta'lim portalida va ta'limga oid internet saytlarida ishlash ***ko'nikmalariga ega bo'lishi;***
- Pedagogik texnologiyalar asosida darsning uslubiy ishlanmasini, texnologik; O'quvchilarning bilim ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning samarali tizimini amalga oshirish; O'quvchilarning mustaqil ta'lim olish faoliyatlarini boshqarish; O'quvchilar o'quv-biluv faoliyatini innovatsion tashkil etish; Multimedia va uning texnik-dasturiy vositalarida ishlay olish ***malakasiga ega bo'lishi kerak.***

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**
- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- dialogik yondoshuv;
- muammoli ta'lim;
- blits-so'rov;
- zig-zag usuli;
- munozara
- Amaliy metod
- Aqliy hujum
- B-B-B chizmasi
- Chalkashtirilgan mantiqiy zanjirlar ketma-ketligi,

5. **VII. Kreditni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.

6 **VIII. Fandan baholash mezoni va tartibi:**

"Noshirlik ishida axborot texnologiyalari " fanidan talabalar bilimini baholash "Samarqand davlat universitetida ta'limning kredit tizimi sharoitlarida talabalar bilimini nazorat qilish tartibi va baholash mezonlari to'g'risida yo'riqnoma"ga asosan amalga oshiriladi.

Fan ajratilgan jami kredit (soat) miqdori: 5 (150 s).

Nazorat turi	Ajratilgan jami ball	Nazorat (topshiriq) shakli	Ballarning taqsimlanishi	Saralash bali
Oraliq nazorat	50 ball	**Nazorat ishi:** 1. Yozma ish (2 ta savol) 2. Yozma ish (2 ta savol)	**20 ball** 10 ball 10 ball	30 ball
		3. Talaba faolligi (laboratoriya darslardagi)	**10 ball** (mashg'ulotlar soniga bo'linadi)	
		4. Mustaqil ish	**20 ball** (topshiriqlar soniga bo'linadi)	
Yakuniy nazorat	50 ball	**Yozma ish** (5 ta savol) yoki **Test** (50 ta savol)	**50 ball** (har bir savolga 10 balldan) **50 ball** (har bir savolga 10 balldan)	30 ball

Fan bo'yicha yuqorida keltirilgan nazoratlarda to'plangan reyting umulashtiriladi hamda yakunda ballar 5 baholik tizimga quyidagicha konvertatsiya qilinadi:

- **87-100 ball – 5 (a'lo);**
- **73-86 ball – 4 (yaxshi);**
- **60-72 ball – 3 (qoniqarli);**
- **0-59 ball - 2 (qoniqarsiz).**

7. **Asosiy adabiyotlar:**

1. V. Rajaraman. Introduction to information technology (second edition). India, 2013.
2. M.Aripov, M.Muxammadiev. Informatika va informatsion texnologiyalar. Darslik.T.:TDY ul, 2004y.
3. Aripov M.M boshqalar. Informatika. Axborot texnologiyalari. Oliy o'quv yurtlarining hamma bakalavr yo'nalishlari uchun o'quv qo'llanma. I- 2- qismlar. -T., 2003.-767 b
4. T.Rixsiboev, X Rixsiboeva, S.Tursunov. Kompyuter grafikasi. Darslik. Toshkent: "Tafakkur qanotida", 2018.-304b
5. U.Yuldashev, M.Mamarajapov, S. Tursunov Pedagogik Vep- Dizayn.

O‘quv qo‘llanma.T:”Voris”, 2013y

6. Alimov R.X., Yulchieva G.T., Alishov SH.A. va boshqalar. “Axborot texnologiyasi va tizimlari” fanidan Microsoft Word matn muharririda tajriba mashg‘ulotlarini o‘tkazishga oid uslubiy ko‘rsatmalar.T.: TDIU. 2005.
7. Aminov I.B., Suyarav A.M., Nomozov F.SH «Axborot texnologiyalari» fanidan amaliyot. //O‘quv qo‘llanma. –Samarqand. SamDU. 2019. –B. 207.
8. Alimov R, Xodiev B.YU. va boshqalar. “Axborot texnologiyasi”. O‘quv qo‘llanma. T.: - TDIU, 2004.
9. Ayupov L.F., Begalov B.A., va boshq. SHaxsiy kompyuterlar va ulardan samarali foydalanish asoslari. O‘quv qo‘llanma. T.; 2008 y.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

10. Mirziyoyev Sh.M. “Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligi garovi” mavzusidagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag’ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruzasi. - T.: “O‘zbekiston”, 2017. - 48 b.
11. Sh. M. Mirziyoyev 7 fevral 2017 yil kuni “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risidagi PF-4947 sonli farmonni.
12. B.Muminov, Informatika.O‘quv qo‘llanma.T: “Tafakkur Bustoni”, 2014.
13. U.Yuldashev,M.Mamarajobov,S.Tursunov.pedagogik Web-dizayn.O’quv qullanma.T.: Voris, 2013.
14. Кузьмин В. Microsoft Office Excel 2003: Учебный курс. – СПб.: Питер; Киев: BHV, 2004. – 493 (3) с.
15. Aminov I.B. S.Eshtemirov, F.Nomozov. Informatika va informatsion texnologiyalar fanidan laboratoriya ishlari. Uslubiy qo’llanma. SamDU, Samarqand, 2008 yil.

Axborot manbalari (saytlar):

16. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali.
17. www.ziyonet.uz.
18. www.intuit.ru.
19. www.titli.uz.
20. www.karsu.uz
21. www.pedagog.uz
22. tdpu-INTRANET.ped
23. http://www.informatika.ru
24. www.klgtu.ru/ru/students/literature/inf_asu

8.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy кengashining 2021 yil ___ dagi ___-son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
9.	**Fan/modul uchun mas’ullar**: S.Xolmonov – SamDU, “Axborotlashtirish tenologiyalari” kafedrasi mudiri. N.Sharopova – SamDU, “Axborotlashtirish tenologiyalari” kafedrasi o’qituvchisi.
10.	**Taqrizchilar:** F.Sh.Nomozov – SamDU, “Axborotlashtirish tenologiyalari” kafedrasi texnika fanlari nomzodi, dotsent (ichki) A.Qarshiyev– TATU Samarqand filiali, “Dasturiy injiniring” kafedrasi dotsenti, texnika fanlari nomzodi (tashqi) 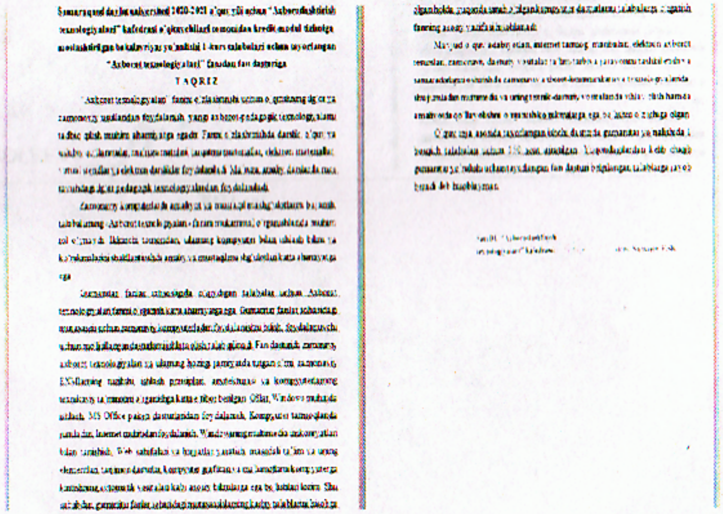

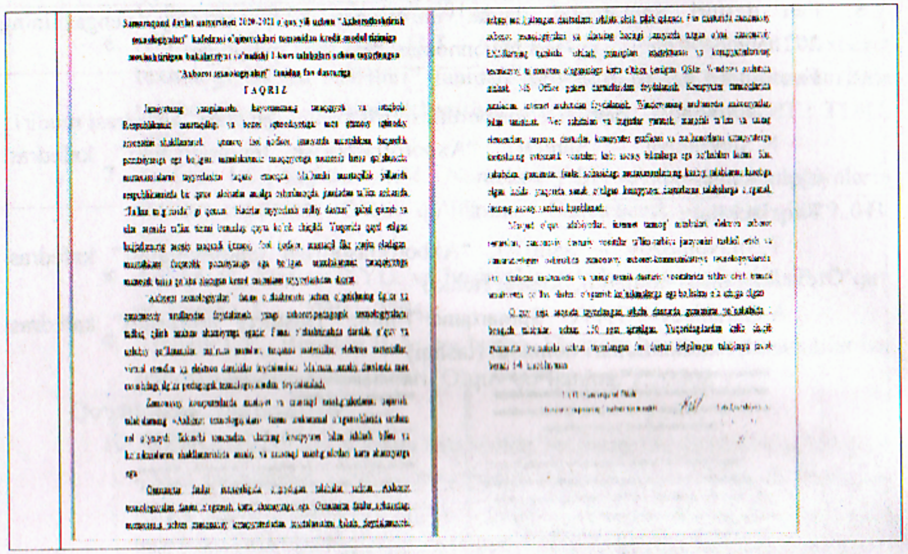
Samarqand davlat universiteti 2020-2021 o'quv yili uchun "Axborotlashtirish texnologiyalari" kafedrasi o'qituvchilari tomonidan kredit-modul tizimiga moslashtirilgan bakalavriyat ta'limi 1-kurs talabalari uchun tayyorlangan "Axborot texnologiyalari" fanidan fan dasturiga

TAQRIZ

Kafedra mudiri: **dots. S.M.Xolmonov**

Mazkur modul Raqamli texnologiyalar fakulteti Kengashining 2021-yil 23 05 dagi 12 sonli yig'ilishida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan.

Fakultet kengashi raisi: **A. Babayarov**

M.O'.

"KELISHILGAN"

O'QUV IShLARI BO'YIChA

PROREKTOR ______________

A.S.SOLEEV ______________

"__" ______2021-yil